מִכֹּחַ חַמָּה, (כא) [ד]אֲבָל בַּחַמָּה עַצְמָהּ, כְּגוֹן לִתֵּן בֵּיצָה בַּחַמָּה אוֹ לִתֵּן [ה]מַיִם בַּחַמָּה כְּדֵי שֶׁיִּתְחַמּוּ, מֻתָּר: ד [ו]תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ, * (כב) יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם (ח) (כג) בִּשּׁוּל (כד) * אִם נִצְטַנֵּן. הַגָּהּ: (ט) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דָּוְקָא אִם מִצְטַמֵּק (כה) וְיָפֶה לוֹ (רבנו ירוחם (מ"ב יב) חלק ג'). וְאִם לֹא נִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ, [ז]וַאֲפִלּוּ נִתְבַּשֵּׁל (כו) כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי, * שַׁיָּךְ בּוֹ בִּשּׁוּל * (כז) אֲפִלּוּ בְּעוֹדוֹ רוֹתֵחַ. (כח) וְהָנֵי מִלֵּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בִּשּׁוּל אַחַר בִּשּׁוּל, תַּבְשִׁיל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ (כט) מָרָק, (ל) [ח]אֲבָל דָּבָר (לא) שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּבָר (לב) וְהוּא יָבֵשׁ, (לג) מֻתָּר (י) לִשְׁרוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת. וְאִם הוּא דָּבָר יָבֵשׁ שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת, [ט]אֵין שׁוֹרִין (לד) אוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת

ד שָׁם ל"ט (ע"א). ה שָׁם קמ"ו (ע"ב) בַּמִּשְׁנָה. ו טור וְהָרא"ש (פ"ג בַּמִּשְׁנָה. ו טור וְהָרא"ש (פ"ג סי' יא) מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י בְּפֵרוּשׁ שָׁמָּא יְרַתֵּיחַ ל"ד (ע"א ד"ה משחשכה). ז לְדַעַת הַשּׁוּר וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ט' (ה"ג). ח שָׁם קמ"ה (ע"ב) בַּמִּשְׁנָה וּמְפֹרָשׁ לָהּ בַּגְּמָרָא (שם) כְּגוֹן תַּרְנְגוֹלְתָּא דְּרֵבִי (אַבָּהוּ) [אַבָּא]. ט שָׁם בַּמִּשְׁנָה.

בַּאֵר הֵיטֵב

חַמֵּי טְבֶרְיָא, אֲבָל מֵעֵרֶב שַׁבָּת מֻתָּר, וּלְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שכ"ו סָעִיף ג': ד (מ) בִּשּׁוּל. וְהֵנֵי יוֹדְעֵי שֶׁכָּל דִּינִים הָאֲסוּרִים מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, אֲפִלּוּ לִתֵּן עַל הַכִּירָה אוֹ הַתַּנּוּר קֹדֶם הֶפֶק אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי סוֹף סִימָן רנ"ג. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא): (ט) וְיֵשׁ אוֹמְרִים. וְהַבַּ"ח (ס"ב) פָּסַק כִּסְבָרָא רִאשׁוֹנָה. וְעַיֵּן סָעִיף ח' מַה שֶּׁכָּתוּב (מג"א ס"ק כו): (י) לִשְׁרוֹתוֹ. אֲפִלּוּ בִּכְלִי רִאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ט"ו דְּאֵין בִּשּׁוּל אַחַר בִּשּׁוּל. וּמִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּאִם לֹא נִתְבַּשֵּׁל מֵעֶרֶב שַׁבָּת רַק נִשְׂרָה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כה) יְגַלְגְּלָהּ בְּשַׁבָּת עַל גַּבֵּי חוֹל הַחַם כְּדֵי שֶׁתִּצָּלֶה, נַמֵּי אָסוּר, דִּגְזֵרָה אָטוּ תּוֹלָדַת הָאוֹר. (כו) וְעַל כֵּן אָסוּר לְצָלוֹת בֵּיצָה עַל גַּג רוֹתֵחַ מַחֲמַת. הַמְבַשֵּׁל בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא (כז) פָּטוּר מַחֲשָׁאת דְּהָוֵי כְּתוֹלָדַת חַמָּה, (כח) אֲבָל חַיָּב מַפְּת מֵרְדּוּת דְּאִסּוּר יֵשׁ בָּזֶה, (כט) הִלְכָּךְ אָסוּר לְהַעֲמִיד מַאֲכָל עַל גַּבֵּי חַמֵּי טְבֶרְיָא בְּשַׁבָּת אֲבָל לְהַשָּׁהוֹת עֲלֵיהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר, וּלְהַנִּיחַ בְּתוֹכָן אָסוּר מִשּׁוּם הַטְמָנָה בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שכ"ו סָעִיף ג': (כא) אֲבָל בַּחַמָּה עַצְמָהּ. וְלֹא גָּזְרִינַן אָטוּ אוּר, (ל) דְּחַמָּה בְּאוּר לֹא מִחְלָף: ד (כב) יֵשׁ בּוֹ וְכוּ'. וְכָל דִּינִים הָאֲסוּרִין מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, (לא) אֲפִלּוּ לִתֵּן עַל הַכִּירָה (לְהַתַּנּוּר) [אוֹ הַתַּנּוּר] קֹדֶם הֶפֶק אָסוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רנ"ג (ס"ה): (כג) בִּשּׁוּל. וְעַל כֵּן אָסוּר (לב) מִן הַתּוֹרָה לְהַנִּיחַ הַתַּבְשִׁיל הַזֶּה בְּשַׁבָּת בִּמְקוֹם חַם (לג) שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ. [א]וּלְעָרֵב אוֹתוֹ בְּתַבְשִׁיל רוֹתֵחַ בִּכְלִי שֵׁנִי יֵשׁ לְהָקֵל [אַחֲרוֹנִים]: (כד) אִם נִצְטַנֵּן. הֵינוּ שֶׁאֵין הַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ אַף שֶׁהוּא קָצַת חַם עֲדַיִן, (לד) אֲבָל אִם הַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ אַף שֶׁנִּצְטַנֵּן מֵרִתְיחָתוֹ, לֹא שַׁיָּךְ בּוֹ בִּשּׁוּל עוֹד, דִּבְכְלַל רוֹתֵחַ הוּא וְאֵין בִּשּׁוּל אַחַר בִּשּׁוּל. [וְדָוְקָא לְעִנְיַן לְהַחֲזִירוֹ לְתַנּוּר כְּשֶׁהוּא גָּרוּף מִן הַגַּחָלִים אוֹ שֶׁהֵם עֲמוּמִין, אֲבָל לְתַנּוּר כְּשֶׁאֵינוֹ גָּרוּף, וְכָל שֶׁכֵּן עַל הָאֵשׁ מַמָּשׁ, אָסוּר לְהַחֲזִיר לְכֵלִי עֶלְמָא אֲפִלּוּ רוֹתֵחַ גָּמוּר וּכְדִלְעֵיל בְּרנ"ג (ס"ב)]. וְכָל זֶה הוּא דַּעַת הַמְחַבֵּר, אֲבָל הָרמ"א לְקַמָּן בְּסָעִיף ט"ו בַּהֲגָ"ה כָּתַב דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִצְטַנֵּן לְגַמְרֵי נֶהֱגוּ לְהָקֵל (לה) דְּאֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, וְעַיֵּן שָׁם: (כה) וְיָפֶה לוֹ. אֲבָל אִם מִצְטַמֵּק יָרַע לוֹ, מֻתָּר לְהַנִּיחַ סָמוּךְ לַמְּדוּרָה אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ. [ב]וְעַיֵּן בְּבֵ"ח (ס"ב) שֶׁפָּסַק כְּסְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה דְּאֵין חִלּוּק בָּזֶה. וְכֵן מַשְׁמַע (לו) בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א: (כו) כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי. וְהוּא הַדִּין יוֹתֵר עַד שֶׁיִּגְמַר בִּשּׁוּלוֹ, שַׁיָּךְ בּוֹ בִּשּׁוּל (לז) מִן הַתּוֹרָה: (כז) אֲפִלּוּ בְּעוֹדוֹ רוֹתֵחַ. וּפְשׁוּט דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר לְגַמֵּר הַבִּשּׁוּל. (לח) [ג]וְנִרְאֶה דִּבְדִיעֲבַד אֵין לָאֱסֹר הַתַּבְשִׁיל, דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִים דְּכֵיוָן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי שׁוּב אֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בִּשּׁוּל: (כח) וְהָנֵי מִלֵּי וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר הָא דַּאֲמָרַן דִּבְנִצְטַנֵּן שֶׁיָּךְ בִּשּׁוּל בְּכָל גַּוְנָא: (כט) מָרָק. דְּדָבָר לַח כֵּיוָן שֶׁאֵזִיל חֲמִימוּתוֹ וְנִצְטַנֵּן, בָּטֵל מִמֶּנּוּ שֵׁם בִּשּׁוּלוֹ הָרִאשׁוֹן: (ל) אֲבָל דָּבָר וְכוּ'. הֵינוּ (לט) בְּנִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ: (לא) שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּבָר. דַּוְקָא שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל, אֲבָל אִם לֹא נִתְבַּשֵּׁל מֵעֶרֶב שַׁבָּת בִּכְלִי רִאשׁוֹן שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, (מ) אָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּחַמִּין שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ בְּשַׁבָּת (מא) אֶלָּא נִשְׂרָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת בִּכְלִי רִאשׁוֹן שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, (מב) אֲפִלּוּ בְּחַמִּין שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ בְּשַׁבָּת (מג) דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין כָּאן תּוֹסֶפֶת בִּשּׁוּל, מִכָּל מָקוֹם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל מַמָּשׁ אֶלָּא הָיָה בִּכְלִי רִאשׁוֹן, נִתּוֹסֶף בּוֹ קְצָת בִּשּׁוּל כְּשֶׁמְּנִיחוֹ פַּעַם שֵׁנִי בְּחַמִּין. (מכ) וְיֵשׁ מְקִלִּין בַּדָּבָר. וְדַעַת הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יד) דְּהַמְקִלִּין מַיְרֵי בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ וְטִבְעוֹ קַל לְהִגָּמֵר בִּשּׁוּלוֹ אַף בִּכְלִי רִאשׁוֹן שֶׁהוֹסֵר מִן הָאֵשׁ, אֲבָל דָּבָר, שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְבַּשֵּׁל לְגַמְרֵי בִּכְלִי רִאשׁוֹן לְכֵלִי עֶלְמָא אָסוּר, (מג) וְטוֹב לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנָא עַיֵּן שָׁם. (מד) וְכָל זֶה לְעִנְיַן לִשְׁרוֹתוֹ בִּכְלִי רִאשׁוֹן, אֲבָל לְשָׁרוֹתוֹ בִּכְלִי שֵׁנִי אַף שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ יֵשׁ לְהָקֵל בְּכָל גַּוְנָא, כֵּיוָן שֶׁבְּעֶרֶב שַׁבָּת נִשְׂרָה בְּחַמִּין שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ: (לב) וְהוּא יָבֵשׁ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהֶחֱרִיקוּ הַמָּרָק מִמֶּנּוּ: (לג) מֻתָּר לְשָׁרוֹתוֹ. אֲפִלּוּ (מה) בִּכְלִי רִאשׁוֹן רוֹתֵחַ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִמּוֹחַ שָׁם וְיִהְיֶה דָּבָר לַח, [ד]דְּאֵין בִּשּׁוּל אַחַר בִּשּׁוּל. (מו) לְכֵלִי רִאשׁוֹן שֶׁעוֹמֵד עַל גַּבֵּי הָאֵשׁ: (לד) אוֹתוֹ בְּחַמִּין. שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בָּהֶן, (מז) וַאֲפִלּוּ אִם לֹא יַנִּיחוֹ שָׁם עַד שֶׁיִּהְיֶה נִמּוֹחַ, וַאֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי נַמִּי אָסוּר לִשְׁרוֹת,

בַּאוּר הֲלָכָה

גַּם כֵּן אָסוּר לְהַטְמִינָהּ, דְּאִסּוּר הַטְמָנָה הוּא אֲפִלּוּ בְּמֻבְשָׁל כָּל צָרְכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רנ"ז סָעִיף ד':

ד * יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל וְכוּ'. הַגָּה: דִּין זֶה אַף דְּסָתָם הַמְחַבֵּר, מִכָּל מָקוֹם [ה]יֵשׁ בָּזֶה פְּלוּגְתָּא דְּרַבָּוָתָא, דְּדַעַת אֲחָרוֹנִים (פ"ט ה"ג) וְהָרַשְׁבָּ"א (מ: ד"ה מבי"א) וְהָרַ"ן (ט. ד"ה תנו רבנן מבי"א) דְּשׁוּב אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל אֲפִלּוּ נִצְטַנֵּן לְגַמְרֵי, אַף דְּהַמְחַבֵּר סָתַם לְהַחְמִיר כְּדַעַת רַשִׁ"י (לד. ד"ה משחשכה) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (הוא"ד ברבינו ירוחם נתיב יב ח"ג) וְהָרא"ש (פ"ג סי' יא) וְהַטּוּר, וְעַיֵּן בְּסִימָן רל"ג מִבְּאוּר הַגְּרָ"א (ס"ה) שֶׁלֹּא הִכְרִיעַ בֵּין הַשִּׁיטוֹת. וְכָל זֶה לְעִנְיַן לְהַעֲמִידוֹ נֶגֶד הַמְּדוּרָה אֲבָל לְהַעֲמִידוֹ עַל הָאֵשׁ מַמָּשׁ אוֹ לְתַנּוּר גָּרוּף, לְכֵלִי עֶלְמָא אָסוּר עַל כָּל פָּנִים מִדְּרַבָּנָן אֲפִלּוּ רוֹתֵחַ מַמָּשׁ:

* אִם נִצְטַנֵּן. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כד) דְּהֵיְינוּ שֶׁאֵין הַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, וְאִם הוּרַק לִכְלִי שֵׁנִי אַף אִם הָיָה עֲדַיִן יָד סוֹלֶדֶת בּוֹ, יֵשׁ לוֹמַר דִּדְיֵנוּ כְּמוֹ נִצְטַנֵּן וְיֵשׁ בּוֹ עֲתָּה מִשּׁוּם בִּשּׁוּל [מִפְּנֵי מְגָדִים (א"א ס"ק יב)]:

* שַׁיָּךְ בּוֹ בִּשּׁוּל. וְאַף דְּהָיָה יָכוֹל לֶאֱכֹל עַל יְדֵי הִדְּחָק מִתְּחִלָּה אֶת הַתַּבְשִׁיל, וְחָזַר עַל שְׁעוּר כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי מִשּׁוּם מְבֻשָּׁל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ט' הִלְכָה ה', מִכָּל מָקוֹם הַמַּטְעֵם לִגְמֹר כָּל צָרְכֵי בִּשּׁוּלוֹ גַּם הוּא בְּשֵׁם מְבֻשָּׁל יִקָּרֵא מִן הַתּוֹרָה. וּלְפִי זֶה אִם נָטַל בְּשַׁבָּת הַקְּדֵרָה מִן הַכִּירָה וְסָפַק לוֹ אִם כְּבָר נִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ, אָסוּר לוֹ לְהַחֲזִירוֹ אַף שֶׁהוּא עוֹדוֹ בְּיָדוֹ וְהַכִּירָה גְּרוּפָה, כָּל שֶׁיֵּשׁ חֹם בְּכִירָה שֶׁיּוּכַל לְהִתְבַּשֵּׁל יוֹתֵר עַל יְדֵי עֲמִידָתוֹ שָׁם:

* אֲפִלּוּ בְּעוֹדוֹ רוֹתֵחַ. כֵּן הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ט ה"ג) וְטוּר (וְכֵן מַשְׁמַע בְּתוֹסָפוֹת ל"ט ע"א) דְּבִדּוּר הַפְּתִיחִל כָּל, עַיֵּן שָׁם, אַף בְּתוֹסָפוֹת רֵישׁ פֶּרֶק כִּירָה (לו:) דְּבִדּוּר הַמַּתְחִיל חֲמִין וְתַבְשִׁיל מַשְׁמַע דְּכָל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי מֻתָּר לְהַחֲזִיר.' וְהַגָּה לְפָלָא הָיָה בְּעֵינַי מִתְּחִלָּה עַל פְּסַק הַמְחַבֵּר שֶׁפָּתַם כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם, דַּהֲלֹא הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים יחוֹלְקִין עַל זֶה, וְהֵם הָרַמְבַּ"ן בְּחִדּוּשָׁיו (לח: ד"ה אלא לאו) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (הוא"ד ברבינו ירוחם נתיב יב ח"ג) וְהָרַשְׁבָּ"א (לט. ד"ה גמרא כל הבא) וְהָרא"ש (פ"ג סי' יא) וְהָרַ"ן (יז: ד"ה לא) וְהַמְּאִירִי (לח: ד"ה כבר ביארנו שכל), כֻּלָּם פּוֹסְקִין דִּמְכֵיוָן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי שׁוּב אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, וּמֵהָתָם לְהַחֲזִיר בְּשַׁבָּת לְתַנּוּר גָּרוּף מִן הַגַּחָלִים אַף שֶׁהוּא חֹם וְיָכוֹל לִגְמֹר הַבִּשּׁוּל עַל יְדֵי זֶה. אָמְנָם מָצָאתִי אַחַר כָּךְ דְּגַם דַּעַת הָרַמְבַּ"ם לָאו דַּעַת יְחִידָאָה הִיא, דְּהִנֵּה הָרַבָּה מִן הָרִאשׁוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין כְּמוֹתוֹ וְהוּא הָאוֹר זָרוּעַ הַגְּדוֹל (ח"ב סי' סב) מְצַדֵּד גַּם כֵּן כֵּן עַיֵּן שָׁם בְּמִלְאכֶת אוֹפֶה, וְגַם מַבִּיא שָׁם כֵּן בְּסוֹף דְּבָרָיו בְּשֵׁם פֵּרוּשׁ הָרִיבַ"א. וְעוֹד מָצָאתִי חָבֵל קצת יש בו משום בישול אחר בישול בלחלוחית המחוי אם היד סולדת בו. ולכן צריך ליזהר במאד שלא להחם בשר או עופות צלוים או מבושלים אם יתחמם המוהל הנמחה מהם עד שהיד סולדת בו משום איסור סקילה וכרת ח"ו. ה] ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב: אם נצטנן לגמרי נוהגין כסברא הראשונה [שיש בו משום בישול אחר בישול] אפילו לענין דיעבד.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

עוד כָּתַב דְּתוֹלָדַת חַמָּה מֻתָּר לְהַטְמִין בְּשַׁבָּת בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל: (כה) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (פ"ק יד), וְכֵן מַשְׁמַע בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר: (כו) רַמְבַּ"ם (פ"ט ה"ג): (כז) גְּמָרָא מ' עַמּוּד ב': (כח) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הָרַ"ן (יח. ד"ה ומדאמר): (כט) רַשִׁ"י (לט. ד"ה דשרי): ד (ל) מָגֵן אַבְרָהָם (פ"ק יא): (לא) כֵּן מַשְׁמַע בְּרֹאשׁ (פ"ג סי' יא): (לב) מוּכָח מִבֵּית יוֹסֵף (ד"ה שהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (פ"ק יב): (לג) בֵּית יוֹסֵף (שם), מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (לד) אֲבָל כָּל זֶה בְּשֶׁאֵינוֹ עַל הָאֵשׁ מַמָּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי מִתְּחִלָּה, דְּלֹא כְּטַ"ז (פ"ק יד) שֶׁמְּצַדֵּד מֵרוֹתֵחַ גְּמוּר: (לה) שֶׁהוֹכִיחַ מִגְּמָרָא דְּאֵין חִלּוּק, וּדְלֹא כְּטַ"ז (פ"ק יד) שֶׁמְּצַדֵּד

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) מבואר שמשקים אף אם לא נתבשלו קודם מותר לתתם בכלי שני. **ב]** וכן דעת השו"ע הרב שכלל לא הביא דעת היש אומרים. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"י) כתב שאפילו נתבשל כמאכל בן דרוסאי חייב בהמשיך בישולו [ומשמע שאף בדיעבד יהיה אסור]. **ד]** וכן כתב בשו"ע הרב (סעיפים יא, יח). ובסידור כתב: אף על פי שאין בישול אחר בישול בדבר יבש מכל מקום אם חזר ונמחה ממנו

אֲבָל (יא) (לה) מְדִיחִים אוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת, (לו) * חוּץ מִן (יב) הַמָּלִיחַ הַיָּשָׁן וּמִן הַדָּג שֶׁנִּקְרָא * קוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין, שֶׁאֵינָם צְרִיכִים בִּשּׁוּל אֶלָּא מְעַט (לז) * וַהֲדָחָתָן * הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן. הַגָּה:

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּחַמִּין, אָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת, וְטוֹב לְהַחְמִיר אִם הַיָּד סוֹלֶדֶת בְּחַמִּין. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד): (יא) מְדִיחִים. הַיְינוּ שֶׁמְּעָרִין עָלָיו מִכְּלִי שֵׁנִי, אֲבָל אָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי דְּמִחֲזֵי כִּמְבַשֵּׁל. בַּ"ח (סוף ס"ג). וְלֹא דָּמֵי לְתַבְלִין בְּסָעִיף ט', דְּתַבְלִין עֲשׂוּי לְמַתֵּק הַקְּדֵרָה וְלֹא מִיחֲזֵי כִּמְבַשֵּׁל. וְנִרְאֶה לִי דְּבָצָל דִּינוֹ כְּתַבְלִין דַּעֲבִידָא לְטַעֲמָא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו): (יב) הַמָּלִיחַ. מַשְׁמַע דִּבְמַיִם צוֹנְנִים מֻתָּר, וְלָכֵן מֻתָּר לִרְחֹץ הֶערִינְ"ג בְּשַׁבָּת בְּצוֹנְנִים אֲפִלּוּ הוּא מָלוּחַ הַרְבֵּה, וְכֵן כָּתַב הַבֵּית יוֹסֵף (ד"ה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(מח) דְּמִחֲזֵי כִּמְבַשֵּׁל, וְלֹא דָּמֵי לְתַבְלִין בְּסָעִיף ט' דְּלֹא אָסַר אֶלָּא בִּכְלִי רִאשׁוֹן, דְּתַבְלִין עֲשׂוּיִין לְמַתֵּק הַקְּדֵרָה וְלֹא מִיחֲזֵי כִּמְבַשֵּׁל: (לה) מְדִיחִין אוֹתוֹ. וְהַיְנוּ (מט) שֶׁמְּעָרֶה עָלָיו מִכְּלִי שֵׁנִי, דְּמִכְּלִי רִאשׁוֹן אָסוּר לְעָרוֹת עָלָיו, דְּעֵרוּי כִּכְלִי רִאשׁוֹן וּמְבַשֵּׁל כְּדֵי קְלִפָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף י'. וְהוּא הַדִּין דְּשָׁרֵי לְעָרוֹת מִכְּלִי שֵׁנִי עַל גַּבֵּי דָּבָר לַח צוֹנֵן, דְּהָוֵי לֵיהּ כַּהֲדָחָה בְּעָלְמָא [אַחֲרוֹנִים]: (לו) חוּץ מִן הַמָּלִיחַ הַיָּשָׁן. (נ) דָּג מָלוּחַ שֶׁל שָׁנָה שֶׁעָבְרָה. וְקוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין הוּא שֵׁם דָּג שֶׁאוֹכְלִין אוֹתוֹ מֵחֲמַת מִלְחוֹ עַל יְדֵי הֲדָחָה בְּחַמִּין. וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ הֲדָחָה נַמִּי לֹא, שֶׁזֶּהוּ גְּמַר מְלַאכְתָּן וַהֲוֵי בִּשּׁוּל, וְאִיתָא בַּגְּמָרָא (קמה:) דְּאִם הֱדִיחָן בְּחַמִּין חַיָּב חַטָּאת. (נא) וְהִנֵּה כַּמָּה אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּטֶבַע שֶׁל אֵלּוּ הַדְּבָרִים שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְאָכְלוֹ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הֵדִיחַ בְּחַמִּין, וְעַל כֵּן הֲדָחָה שֶׁלָּהֶן חֲשִׁיבָא בִּשּׁוּל דִּמְשַׁוֵּי לָהּ אֹכֶל, וְהוּא הַדִּין (נב) שְׁאָר דָּבָר מָלוּחַ כַּיּוֹצֵא בָּזֶה שֶׁאֵין יְכוֹלִין לֶאֱכֹל כְּלָל בְּלִי הֲדָחָה, אֲבָל דְּבָרִים שֶׁיְּכוֹלִין לְאָכְלָן עַל יְדֵי הֲדָחַת מַיִם צוֹנְנִים, אֵין אִסּוּר לַהֲדִיחָן בְּחַמִּין מִכְּלִי שֵׁנִי. וּלְפִי זֶה דָּג מָלוּחַ שֶׁבִּמְקוֹמֵנוּ שֶׁנִּקְרָא הֶערִינְ"ג שֶׁיְּכוֹלִין לֶאֱכֹל עַל יְדֵי הֲדָחַת צוֹנְנִים, וְלִפְעָמִים אַף בְּלִי הֲדָחָה, מֻתָּר לַהֲדִיחוֹ אַף בְּמַיִם חַמִּין. וּמֵהַטּ"ז (סק"ה) מַשְׁמַע דְּיֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לַהֲדִיחוֹ בְּחַמִּין, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג האופה ס"ד) וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל כ ס"ו), וְכֵן נָכוֹן לִנְהֹג לְמַעֲשֶׂה. וְעַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה חוץ): (לז) וַהֲדָחָתָן וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּחַמִּין, אֲבָל בְּצוֹנֵן מֻתָּר לַהֲדִיחוֹ וְאַף לִשְׁרוֹתוֹ,

בֵּאוּר הֲלָכָה

רִאשׁוֹנִים דְּקָיְמִי בַּחֲדָא שִׁיטָתָא, דְּעַד שֶׁנִּגְמַר בִּשּׁוּלוֹ כָּל צָרְכּוֹ יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, וְהוּא סֵפֶר הַתְּרוּמָה (סי' רלא) וְהַסְּמַ"ג (לאוין סה) וְהַסְּמַ"ק (סי' רפב) וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (פ"ג אות ח) שֶׁכָּתְבוּ שֶׁיִּזָּהֵר שֶׁלֹּא יוֹסִיף כִּסּוּי מִשְׁתַּחְשֵׁךְ עַל הַקְּדֵרָה שֶׁלֹּא נִגְמַר בִּשּׁוּלָהּ כָּל צָרְכָּהּ מִפְּנֵי שֶׁמְּמַהֵר בִּשּׁוּלָהּ עַל יְדֵי זֶה, וְהֶעְתִּיקָם הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל בְּסִימָן רנ"ז סָעִיף ד', וְעַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לְהוּ דְּיֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, דְּאִם אֵין בּוֹ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא יְהֵא מֻתָּר לְגַמְרֵי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף בְּסִימָן זֶה (סוף ד"ה אפילו), וְכֵן מַשְׁמַע מִפֵּרוּשׁ הַגְּרָ"א שֶׁכָּתַב שָׁם הַטַּעַם מֵהָא דְּמֵגִיס, אַלְמָא דִּסְבִירָא לְהוּ דְּיֵשׁ בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא. [אַךְ קְצָת קָשֶׁה עַל הָרֹא"שׁ בְּפֶרֶק בַּמֶּה טוֹמְנִין בִּתְחִלָּתוֹ (פ"ד סי' ב), שֶׁהֶעְתִּיק גַּם כֵּן הַדִּין שֶׁלֹּא יוֹסִיף כִּסּוּי אַף דְּהוּא בְּעַצְמוֹ סְבִירָא לֵיהּ דַּחֲזָרָה מֻתָּר בְּשֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסָאי. וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דִּדְבָרָיו אֵינָם רַק לְעִנְיַן פֵּרוֹת אֲבָל לֹא לְעִנְיַן קְדֵרָה גּוּפָא, אֲבָל עַל יֶתֶר הַפּוֹסְקִים הַנַּ"ל לֹא נוּכַל לְיַשֵּׁב זֶה, דְּהֵם כָּתְבוּ בְּהֶדְיָא עַל הַקְּדֵרָה עַיֵּן שָׁם] וְכֵן לְדַעַת רַשִׁ"י (יח: ד"ה מגיס) עַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן דְּיֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, עַיֵּן בְּרֹא"שׁ פֶּרֶק כִּירָה (פ"ג) סִימָן (י') [י"א] וּבְקָרְבַּן נְתַנְאֵל שָׁם (אות ל). **הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ דְּהָרַמְבַּ"ם וְרַשִׁ"י וְהַתְּרוּמָה וְהַסְּמַ"ג וְהַסְּמַ"ק וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי וְאוֹר זָרוּעַ וְהָרִיבַ"א וְהַטּוּר, כֻּלָּם סוֹבְרִים דְּיֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, וְעַל כֵּן אֵין לָזוּז לְמַעֲשֶׂה מִפְּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּבִפְרָט דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָא.** [א] **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּבְדִיעֲבַד אִם הֶחֱזִיר הַיִּשְׂרָאֵל הַקְּדֵרָה בְּמָקוֹם חַם דְּהַיְינוּ לְתַנּוּר גָּרוּף [דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם חֲזָרָה לִכְלֵי עָלְמָא וְכַנַּ"ל בְּסִימָן רנ"ג** (ס"א)**], אֵין לֶאֱסֹר הַתַּבְשִׁיל בְּדִיעֲבַד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב** הַפְּרִי מְגָדִים (א"א) בְּסָעִיף קָטָן י', **דְּכָל שֶׁיֵּשׁ סָפֵק פְּלוּגְתָּא אִי הָוֵי בִּשּׁוּל אֵין לֶאֱסֹר בָּזֶה בְּדִיעֲבַד:**

* **חוּץ וְכוּ'. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק לו) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַטּ"ז** (סק"ה). וְאַף דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּכַוָּנַת הַטּ"ז לֶאֱסֹר בְּחַמִּין הוּא דַּוְקָא אִם מָלוּחַ הַרְבֵּה, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל בְּלִי הֲדָחָה בְּחַמִּין, מִדְּסַמְכֵיהּ לְעִנְיַן מָלִיחַ הַיָּשָׁן שֶׁאֵינוֹ נֶאֱכָל בְּלִי הֲדָחָה בְּחַמִּין כִּמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י (קמה: ד"ה וקולייס), מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהָקֵל, דְּמִסּוֹף דְּבָרָיו דְּמִסְתַּיֵּעַ לְהָא מִילְּתָא מֵהָא דְּטוּנִינָא שֶׁהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וקולייס) שֶׁמֻּתָּר לַהֲדִיחוֹ בְּצוֹנֵן, וְשָׁם הֲלֹא רָאוּי לֶאֱכֹל אַף בְּלֹא הֲדָחַת חַמִּין כִּמְבֹאָר שָׁם, וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ מֻתָּר אֶלָּא בְּצוֹנֵן, לְפִי הֲבָנַת הַבֵּית יוֹסֵף בְּדִבְרֵי הַפַּרְדֵּס (לקוטי הפרדס, בסוף הספר ד"ה שמעתי) [וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק טז) דְּכֵן מְפָרֵשׁ הַטּ"ז]. **וּבֶאֱמֶת קָשֶׁה מְאֹד לְהָקֵל לְעִנְיַן דָּג מָלוּחַ שֶׁבִּמְקוֹמֵנוּ [שֶׁנִּקְרָא הֶערִינְ"ג], אֶחָד, דִּלִפְעָמִים הוּא מִשֶּׁל שָׁנָה שֶׁעָבְרָה, וְאוּלַי הוּא בִּכְלַל מָלִיחַ הַיָּשָׁן שֶׁנִּזְכַּר בַּמִּשְׁנָה, וַאֲפִלּוּ אִם יָדוּעַ שֶׁהוּא שֶׁל שָׁנָה זוֹ, הֲלֹא יָדוּעַ שֶׁהוּא דָּג שֶׁהָיָה נִקְרָא בִּלְשׁוֹנָם טוּנִינָא,** כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסֵפֶר שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג האופה ס"ד) [עַיֵּן שָׁם (בהגהות ד"ה בלא הדחה) שֶׁכָּתַב שֶׁזֶּה הָיָה בְּהֶעְלֵם דַּעַת הַטּ"ז], **וְאִם כֵּן אַף אִם נְפָרֵשׁ דַּעַת הַפַּרְדֵּס בְּטוּנִינָא לְהָקֵל לַהֲדִיחוֹ אַף בְּחַמִּין,** וּכְמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּ הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (דרישה סוף סק"ד) וְהַתּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק כג), **וְקוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין שֶׁאָסְרוּ בַּמִּשְׁנָה** (קמה:) **לַהֲדִיחוֹ בְּחַמִּין מִין דָּג אַחֵר הוּא, מִכָּל מָקוֹם לַהֲלָכָה אֵין בָּנוּ כֹּחַ לְהַכְרִיעַ כֵּן, דְּהַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים מְפָרְשִׁין דְּקוֹלְיָס הוּא טוּנִינָא,** רִאשׁוֹן לַכֹּל הֶעָרוּךְ בְּעֶרֶךְ אִסְפָּנִין בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, וְרַשִׁ"י בְּפֶרֶק כִּירָה [דַּף ל"ט (ע"א ד"ה חרוץ)] וְהָרַ"ן שָׁם (יח. ד"ה איבעיא) וְכֵן בְּחִדּוּשָׁיו (שיטה לר"ן לט. ד"ה חרוץ), כֻּלָּם כָּתְבוּ בְּהֶדְיָא דְּהוּא טוּנִינָא, [וְאַף דְּרַשִׁ"י בְּעַצְמוֹ בְּפֶרֶק חָבִית (קמה: ד"ה וקולייס) כָּתַב דְּהוּא שֵׁם דָּג שֶׁאוֹכְלִין אוֹתוֹ מֵחֲמַת מִלְחוֹ עַל יְדֵי הֲדָחָה בְּחַמִּין, מַשְׁמַע דִּבְלֹא הֲדָחָה בְּחַמִּין לֹא הָיָה נֶאֱכָל וְאִם כֵּן אֵין זֶה טוּנִינָא, דַּהֲלֹא עַל טָרִית שֶׁאָמְרוּ חֲזַ"ל (עי' ב"י ד"ה וקולייס) שֶׁנֶּאֱכָל חַי מֵחֲמַת מִלְחוֹ כָּתַב רַשִׁ"י בִּבְרָכוֹת דַּף מ"ד (ע"א ד"ה ספלי) דְּהוּא טוּנִינָא, עַל כֵּן אָנוּ מֻכְרָחִין לוֹמַר דְּרַשִׁ"י גּוּפָא סְפוּקֵי מְסַפְּקָא לֵיהּ בָּזֶה, כִּי הִיא מַחֲלֹקֶת יְשָׁנָה וּכְשִׁתֵּי דֵּעוֹת הַמּוּבָא בֶּעָרוּךְ], וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ו' דְּמַסֶּכֶת מַכְשִׁירִין (מ"ג) פֵּרֵשׁ בָּזֶה פֵּרוּשׁ אַחֵר עַיֵּן שָׁם, אִם כֵּן מַשְׁמַע מִזֶּה דְּהוּא מַחֲלֹקֶת קְדוּמָה בֵּין הָרִאשׁוֹנִים בְּפֵרוּשׁ קוֹלְיָס, וּמִי יוּכַל לְהַכְרִיעַ וּלְהַתִּיר בְּעִנְיַן חִיּוּב חַטָּאת. **וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הַפַּרְדֵּס דַּהֲלֹא טוּנִינָא רָאוּי לֶאֱכֹל אַף בְּלִי הֲדָחָה בְּחַמִּין, וְאַמַּאי נְחַיֵּב אַהֲדָחָה מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, יֵשׁ לְתָרֵץ דְּהוּא כְּמוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁנֶּאֱכָלִין כְּמוֹת שֶׁהֵן חַיִּין וַאֲפִלּוּ הָכִי חַיָּב בְּבִשּׁוּלָן וּכְמוֹ שֶׁנִּכְתַּב לְקַמָּן, וְהַטַּעַם דְּמִשְׁתַּבְּחִין יוֹתֵר עַל יְדֵי הַבִּשּׁוּל, וּבָזֶה נַמִּי קִים לְהוּ לַחֲזַ"ל דְּבַהֲדָחָה מוּעֶטֶת בְּחַמִּין נִגְמַר בִּשּׁוּלָן וְנִשְׁתַּבְּחוּ לַאֲכִילָה כְּמוֹ בְּבִשּׁוּל גָּמוּר וְחַיָּב חַטָּאת, וְעַל כֵּן יֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד שֶׁלֹּא לַהֲדִיחוֹ בְּחַמִּין וַאֲפִלּוּ בְּעֵרוּי מִכְּלִי שֵׁנִי:**

* **קוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין וְכוּ'. וְלָאו דַּוְקָא אֵלּוּ, דְּהוּא הַדִּין לְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה דָּבָר דַּק וְרַךְ בְּיוֹתֵר** [רַמְבַּ"ם פֶּרֶק ט' (ה"ב)]:

* **וַהֲדָחָתָן וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק לז) **שֶׁבְּצוֹנֵן מֻתָּר,** כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה וקולייס), וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (דרישה סוף סק"ד) וּבְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק כג) וּבְסֵפֶר מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ (פ"ט ד"ה או קוליס). וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְרָאִיתִי בִּפְרִי מְגָדִים** (א"א ס"ק טז) **שֶׁרוֹצֶה לְחַדֵּשׁ דָּבָר דְּמִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל כְּלָל בְּלִי הֲדָחָה חִיּוּבוֹ הוּא מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ,** וּמִשּׁוּם זֶה מַקְשֶׁה עַל הַבֵּית יוֹסֵף, (שם) וְהַפַּרְדֵּס (לקוטי הפרדס, בסוף הספר ד"ה שמעתי) דְּאַמַּאי מֻתָּר בְּצוֹנֵן וְנִשְׁאַר בְּקֻשְׁיָא. וְהִנֵּה בַּלְּבוּשׁ גַּם כֵּן רָאִיתִי שֶׁכָּתַב לְעִנְיַן שְׁרִיַּת דָּבָר קָשֶׁה דְּחִיּוּבוֹ הוּא מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, וּכְבָר תָּפַשׂ עָלָיו בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק טז), **אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא נְהִירָא דָּבָר זֶה כְּלָל,** דְּבְרַשִׁ"י (קמה: ד"ה וקולייס, חייב) וְרַמְבַּ"ם (פיהמ"ש פכ"ב מ"ב) מְבֹאָר לְהֶדְיָא דְּחִיּוּבוֹ הוּא מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאַמַּאי לֹא חִיְּבוּהוּ שָׁם מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, אֶלָּא וַדַּאי דִּבְאֵלּוּ הָעִנְיָנִים לֹא שַׁיָּךְ מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, וּמִמֵּילָא דִּבְצוֹנֵן דְּלֹא שַׁיָּךְ בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל מֻתָּר. וּכְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וְרַשִׁ"י מוּכָח לְהֶדְיָא בְּדַף ל"ט עַמּוּד א' בַּגְּמָרָא, דְּאָמַר שָׁם רַב יוֹסֵף גִּלְגֵּל הַבֵּיצָה חַיָּב חַטָּאת וְעַל זֶה אָמַר מַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא אַף אֲנַן נַמִּי תְּנֵינָא כָּל שֶׁבָּא וְכוּ' חוּץ מִקּוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין שֶׁהֲדָחָתָן זוֹ הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן, אַלְמָא דְּבָזֶה חִיּוּבָא נַמִּי מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל וּמִמֵּילָא דַּוְקָא בְּחַמִּין, וְכֵן אִיתָא לְהֶדְיָא בְּסֵפֶר יְרֵאִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִמִּיץ (סי' רעד) וְהָרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח"ג) וְהָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' סב) וְהַכָּל בּוֹ (סי' לא) וְהַמְּאִירִי (קמה: ד"ה אמר המאירי המשנה השלישית) וְהָרַ"ן (יח. ד"ה איבעיא) שֶׁמִּכֻּלָּם מַשְׁמַע לְהֶדְיָא דְּחִיּוּבָא דַּוְקָא בְּחַמִּין וּמִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. וְגַם לְדַעְתָּם שֶׁל הַלְּבוּשׁ וּפְרִי מְגָדִים דְּכָל דָּבָר שֶׁנִּגְמַר תִּקּוּנוֹ לַאֲכִילָה עַל יְדֵי אֵיזֶה פְּעֻלָּה, אַף אִם לֹא נוּכַל לְחַיְּבוֹ מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל נְחַיְּבֵנוּ מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, אִם כֵּן אַמַּאי אָמַר שָׁם בַּגְּמָרָא דְּבֵיצָה שֶׁצְּלָאָהּ אוֹתָהּ בְּחוֹל וּבְאָבָק דְּרָכִים הוּא רַק אִסּוּר דְּרַבָּנָן דְּאֵינוֹ תּוֹלֶדֶת הָאוּר, נְחַיְּבֵנוּ מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ. וְעוֹד אַמַּאי אָמַר שָׁם בְּדַף קנ"ח (ע"א) וְהוּבָא לְקַמָּן בְּסִימָן שכ"ד (ס"ד) שַׁוְיֵי אוּכְלָא מְשַׁוִּינַן, נְחַיֵּב אוֹתוֹ מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ כֵּיוָן שֶׁהוּא הִשְׁוָה דָּבָר זֶה לֶאֱכֹל, אֶלָּא וַדַּאי דִּבְעִנְיָנִים אֵלּוּ שֶׁל אֹכֶל לֹא שַׁיָּךְ שֵׁם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ. וְהִנֵּה הַפְּרִי מְגָדִים תּוֹלֶה עַצְמוֹ בְּסֵפֶר הַפַּרְדֵּס וְאוֹמֵר שֶׁזֶּה הוּא דַּעְתּוֹ, דְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל בְּלִי הֲדָחָה חִיּוּבוֹ הוּא מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא, הֲלֹא הַפַּרְדֵּס בְּעַצְמוֹ כּוֹתֵב דִּבְצוֹנֵן מֻתָּר, וְגַם יֵשׁ בָּזֶה אֲרִיכוּת דְּבָרִים בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הַפַּרְדֵּס וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּסֵפֶר נִשְׁמַת אָדָם (ח"ב כלל כ סק"ה) שֶׁגַּם הוּא רוֹצֶה לְצַדֵּד דְּדָבָר שֶׁאֵין יָכוֹל לֶאֱכֹל בְּלִי הֲדָחָה דְּחִיּוּבוֹ הוּא מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, וְהִקְשָׁה בְּעַצְמוֹ מַה שֶּׁהִקְשֵׁיתִי מִדַּף ל"ט דְּקָאָמַר שָׁם אַף אֲנַן נַמִּי תְּנֵינָא וְכַנַּ"ל, וְדָחָה דִּבְעִנְיַן מָלִיחַ הַיָּשָׁן וְקוֹלְיָס הָאִסְפָּנִין הָיָה יָכוֹל לֶאֱכֹל מִתְּחִלָּה עַל יְדֵי הַדְּחָק לְכָךְ לֹא נוּכַל לְחַיֵּב אַחַר כָּךְ מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, אֲבָל זֶה אֵינוֹ, דְּגַם מָלִיחַ הַיָּשָׁן מִתְּחִלָּה אֵינוֹ נֶאֱכָל כְּלָל וְעַל יְדֵי הֲדָחָה הוּא נֶאֱכָל עַל יְדֵי הַדְּחָק כִּדְאִיתָא בְּחִדּוּשֵׁי הָרַ"ן (שיטה לר"ן לט. ד"ה חרוץ), וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה זוּטָא (ס"ק יא) דְּמָלִיחַ הַיָּשָׁן מִתְּחִלָּה אֵינוֹ נֶאֱכָל כְּלָל, וְאִם כֵּן כִּי הֵיכִי דְּשָׁם חִיּוּבוֹ הוּא רַק מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל וְלֹא מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, הוּא הַדִּין לְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל מֵחֲמַת מִלְחוֹ אוֹ לִשְׁרִיַּת דָּבָר קָשֶׁה שֶׁחִיּוּבוֹ הוּא גַּם כֵּן מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל וְלֹא מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ, וּמִמֵּילָא דַּוְקָא בְּחַמִּין. וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁטַּעַם אֶחָד הוּא לִשְׁנֵיהֶן עַיֵּן שָׁם. **הַיּוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ דְּעִנְיַן מַכֶּה בְּפַטִּישׁ בְּדָבָר אֹכֶל הוּא דָּבָר חָדָשׁ שֶׁלֹּא נִמְצָא בַּפּוֹסְקִים, וְאַדְּרַבָּה יֵשׁ כַּמָּה סְתִירוֹת לָזֶה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה, וְעַל כֵּן אֵין לְהַחְמִיר בַּהֲדָחַת צוֹנֵן בְּשׁוּם גַּוְנָא, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּעֵזֶר ה' יִתְבָּרֵךְ:**

* **הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן. לִכְאוֹרָה נִרְאֶה שֶׁגַּם בָּזֶה הוּא דַּוְקָא בְּשֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, דְּדוּמְיָא דִּמְדִיחִין דְּרֵישָׁא דְּבְוַדַּאי מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּחַמִּין שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בָּהֶן,** וְעַל זֶה קָאָמַר שָׁם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו): (מט) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק כב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נ) רַשִׁ"י (קמה: ד"ה חרוץ) וְרַמְבַּ"ם (פיהמ"ש פכ"ב מ"ב), וּבְסֵפֶר הַפַּרְדֵּס (לקוטי הפרדס, בסוף הספר ד"ה שמעתי) כָּתַב בְּשֵׂר מָלוּחַ הַרְבֵּה: (נא) אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (דרישה סוף סק"ד) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק כג) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּבֵאוּר כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז): (נב) מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

לִיקוּטֵי דִבְרֵי הָרַב: א] ראה בליקוטי דברי הרב למשנ"ב ס"ק כ"ד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שִׁיחַ

קלה. בְּאֵר הַגּוֹלָה

(לח) *וְהוּא הַדִּין כָּל דָּבָר (יג) קָשֶׁה שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֶאֱכל כְּלָל בְּלא שְׁרִיָּה, (לט) דְּאָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, י טור בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִמֵּיץ (יראים סי׳ רעד) וְהַסְּמַ״ג (לאוין סה) מַהָא דְּקָיְמָא לָן שַׁאין יוֹצְאין

*דְּהָנֵי גְּמַר מְלָאכָה (הגהות מרדכי (ריש סימן תפנג)): ה * יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּדָבָר שֶׁנֶּאֱפָה אוֹ נִצְלָה,

בְּאֵר הַיטֵב

וקולי״ס) בְּסִימָן זֶה בְּשֵׁם הַפַּרְדֵּ״ס (לקוטי הפרדס, בסוף הספר ד״ה שמעתי) בְּדַג שֶׁקּוֹרִין טוּנִינָא. ט״ז (סק״ה): (יג) קָשֶׁה. וְהוּא הַדִּין דָּבָר מָלוּחַ שֶׁאֵין יְכוֹלִין לֶאֱכלוֹ כְּלָל בְּלא הֲדָחָה. בֵּית יוֹסֵף (שם). וְאִיתָא בַּגְּמָרָא דְּאִם הַדִּיחַ חַיָּב:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וַאֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁעַל יְדֵי שְׁרִיָּה בְּצוֹנֵן נַעֲשָׂה רָאוּי לֶאֱכִילָה, שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ אֹכֶל מַמָּשׁ לַעֲשׂוֹתוֹ אֹכֶל בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן שכ״ד (סי״ד): **(לח) וְהוּא הַדִּין כָּל דָּבָר קָשֶׁה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דָּבָר שֶׁהוּא רָאוּי לֶאֱכל חַי בְּלא בִּשּׁוּל, אַף שֶׁהוּא יָבֵשׁ וְקָשֶׁה מְאֹד עַד שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לֶאֱכל כְּלָל מֵחֲמַת זֶה בְּלא שְׁרִיָּה בְּחַמִּין, דְּאָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ. וְלִכְאוֹרָה לָמָּה צָרִיךְ הָרַמ״א לְסַיֵּם דְּהָנֵי גְּמַר מְלָאכָה, תִּפּוֹק לֵיהּ דְּכָל דָּבָר יָבֵשׁ שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל מִבְּעוֹד יוֹם אָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת וְכַנַּ״ל (ס״ק לד). יֵשׁ לוֹמַר דְּרוֹצֶה לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּכָזֶה שֶׁהוּא גְּמַר מְלַאכְתּוֹ (נג) יֵשׁ אִסּוּר בִּשְׁרִיָּה כְּמוֹ בַּהֲדָחַת מֶלַח הַיָּשָׁן. וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה והוא הדין): **(לט) דְּאָסוּר לִשְׁרוֹתוֹ.** אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי, (נד) וְהוּא הַדִּין אִם הוּא דָּבָר שֶׁיְּהֵיֶה נַעֲשֶׂה רָאוּי לֶאֱכִילָה עַל יְדֵי הֲרַחַת חַמִּין בְּעָלְמָא, גַּם הֲדָחָה אָסוּר, וְכַנַּ״ל (ס״ק לו) לְעִנְיַן דָּג מְלִיחַ. וְעַתָּה נְבָאֵר דִּין בִּשּׁוּל עַל טַסִּ״א בְּשַׁבָּת (נה) פְּשׁוּט בַּפּוֹסְקִים דְּיֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בִּשּׁוּל, וּבְמַזִּיד יֵשׁ בּוֹ אִסּוּר סְקִילָה, וּבִשּׁוֹגֵג חִיּוּב חַטָּאת, וְעַל כֵּן יֵשׁ לְזָהֵר בּוֹ מְאֹד, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים רַבִּים נִכְשָׁלִים בּוֹ וּמְקִלִּין לְעַצְמָן בְּקַלּוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם מַמָּשׁ, וְעַל כֵּן מֵכְרַח אֲנִי לְבָאֵר אָפְנֵי הַהֶתֵּר וְהָאִסּוּר בָּזֶה בְּעָזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. הִנֵּה לָעֲרוֹת (נו) מִכְּלִי רִאשׁוֹן עַל עַלֵּי הַטַּיֵּי״א, יֵשׁ בָּזֶה בְּוַדַּאי חֲשַׁשׁ אַב מְלָאכָה, דְּקָיְמָא לָן דְּעֵרוּי מִבְשֵׁל כְּדֵי קְלִיפָּה כְּדִלְקַמָּן בְּסָעִיף י׳, וְכָל שֶׁכֵּן אִם יַעֲמִידֵנּוּ אַחַר כָּךְ עַל הַתַּנּוּר אוֹ בְּתוֹךְ הַקַּאכְלִי״ן עַד שֶׁיִּהְיֶה הַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, בְּוַדַּאי יָבֹא לִכְלֵי עָלְמָא לִידֵי אִסּוּר סְקִילָה עַל יְדֵי זֶה, וַאֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לִתֵּן אֶת עַלֵּי הַטַּיֵּי״א לְתוֹךְ הַכְּלִי אַחַר שֶׁיִּצְרֶה הַחַמִּין לְתוֹכָהּ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה עַל הַמַּיִם שָׁם כְּלִי שֵׁנִי, גַּם כֵּן אָסוּר, כִּדְקָיְמָא לָן בְּסָעִיף זֶה דְּדָבָר שֶׁלֹּא בָּא בְּחַמִּין מִלְּפָנֵי הַשַּׁבָּת אֵין שׁוֹרִין בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי, (נז) וְכָל שֶׁכֵּן לְפִי מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּסָעִיף זֶה דְּיֵשׁ דְּבָרִים רַכִּים נַקִּים כַּלֵּי הַבִּשּׁוּל שֶׁמִּתְבַּשְּׁלִים אֲפִלּוּ בַּהֲדָחָה מִכְּלִי שֵׁנִי, אֲפָשָׁר דְּיֵשׁ בְּהָעָלִים גַּם כֵּן חֲשַׁשׁ אִסּוּר דְּאוֹרָיְתָא אֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה. (נח) וְעַל כֵּן הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לֶעָרוֹת עֲלֵיהֶם מֵעֶרֶב שַׁבָּת רוֹתְחִין מִכְּלִי רִאשׁוֹן, כְּדֵי שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה נִקְרָא הַטַּיֵּי״א מְבֻשָּׁל בְּמִקְצָת, דְּעֵרוּי מְבֻשָּׁל כְּדֵי קְלִיפָּה, (נט) וְיַהֲפֹךְ בְּעֵת הֶעָרוּי אֶת הַטַּיֵּי״א הֵיטֵב בְּתוֹךְ הָרוֹתְחִים מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה וּמִלְּמַטָּה לְמַעְלָה [וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּהְיֶה מְבֻשָּׁל מַמָּשׁ עַל יְדֵי הַעֲמָדָה בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְבַּשֵּׁל], וְאַחַר כָּךְ יָרִיק אֶת הָעָסְנַ״ס לִכְלִי אַחֵר, כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ עֲלֵי הַטַּיֵּי״א (ס) יְבֵשִׁים וְיִהְיֶה מֻתָּר לוֹ לֶעָרוֹת אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת עֲלֵיהֶם מַיִם חַמִּין מִכְּלִי רִאשׁוֹן, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִתְבַּשְּׁלוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת כְּדִין דָּבָר יָבֵשׁ, דְּקָיְמָא לָן בְּסָעִיף זֶה דְּאֵין בּוֹ בִּשּׁוּל אַחַר בִּשּׁוּל אִם נִצְטַנֵּן [וְאַחַר כָּךְ מֻתָּר לוֹ לְהַחֲזִיר גַּם מֵי הָעָסְנַ״ס אֲלוּ הַצּוֹנְנִים לְתוֹךְ הַכְּלִי זֶה גּוּפָא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל (ס״ק כג), דְּדָבָר לַח שֶׁנִּצְטַנֵּן מֻתָּר לוֹ לִתְּנוֹ בְּתוֹךְ כְּלִי שֵׁנִי רוֹתֵחַ], (סא) דְּאִם יִשָּׁאֵר בּוֹ מִשְׁקֶה הָעָסְנַ״ס, הֲרֵי קָיְמָא לָן דִּבְלַח יֵשׁ בִּשּׁוּל אַחַר בִּשּׁוּל אִם נִצְטַנֵּן, אִם לֹא שֶׁמֵּי הָעָסְנַ״ס הַצּוֹנְנִים הֵם מְרֻבִּין שֶׁלֹּא יִתְחַמְּמוּ עַל יְדֵי הַמַּיִם שֶׁמֻּעָרֶה עֲלֵיהֶן לְמָחָר. וְכֵן הַדִּין לְעִנְיַן קַאוָו״י יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יֵעָרֶה עֲלֵיהֶם מַיִם חַמִּין מִכְּלִי רִאשׁוֹן, אִם לֹא שֶׁעֵרָה עֲלֵיהֶם מֵאֶתְמוֹל וְהֵרִיק אֶת הַמַּיִם מֵעֲלֵיהֶן, וְהַטַּעַם כְּכָל הַנַּ״ל [עַיֵּן בְּתְשׁוּבוֹת חֲתַם סוֹפֵר (או״ח) סִימָן ע״ד וּבְפִתְחֵי תְשׁוּבָה עַל אוֹרַח חַיִּים (ס״ה)]. וְדַע דְּאַף שֶׁהִתַּרְנוּ לְעָרוֹת חַמִּין עַל עַלֵּי הַטַּיֵּי״א וְהַקַּאוָו״י אִם נָתַן עֲלֵיהֶם מֵאֶתְמוֹל מַיִם מִכְּלִי רִאשׁוֹן, (סב) אַף עַל פִּי כֵן יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַעֲמִיד אֶת הַטַּיֵּי״א וְהַקַּאוָו״י בְּתַנּוּר אוֹ בְּקַאכְלִי״ן אַחַר שֶׁשָּׁפַךְ עֲלֵיהֶם מַיִם, דְּהָא אֵין עֵרוּי מְבֻשָּׁל רַק כְּדֵי קְלִיפָּה, וְאִם כֵּן לֹא נִתְבַּשֵּׁל אֶתְמוֹל רַק כְּדֵי קְלִיפָּה, וַעֲכָשָׁיו עַל יְדֵי הַעֲמָדָה בְּתַנּוּר יִתְבַּשֵּׁל לְגַמְרֵי. וְהִנֵּה אִפְּךָ זֶה שֶׁבַּאֲרְנוּ אַף שֶׁאֵין לְמָחוֹת בְּיַד הַנּוֹהֲגִים בּוֹ, מִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (סג) עֲצָה הַמֻּבְחֶרֶת מִזֶּה, דְּהֵינוּ שֶׁיִּתְקֵן הָעָסְנַ״ס מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְגַמְרֵי, שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְעָרוֹת לְתוֹכוֹ עוֹד רוֹתְחִין לְמָחָר בְּשַׁבָּת, וּלְמָחָר כְּשֶׁיִּצְטָרֵךְ לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ יִקַּח כְּלִי אַחֵר וְיִתֵּן לְתוֹכוֹ כַּמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁתּוֹת, וְיַעֲרֶה עָלָיו מַיִם חַמִּין מִכְּלִי רִאשׁוֹן, וְיִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ. וְכֵן הַדִּין בְּכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בְּכָל הַמַּשְׁקִין שֶׁבָּעוֹלָם. וְכֵן הַדִּין בְּכָל הַמַּשְׁקִין שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁצְּרִיכִין לְהַחֲמִימָן עַל יְדֵי הַמַּיִם שֶׁמֻּעָרֶה עֲלֵיהֶן לְמָחָר, אִם לֹא שֶׁעֵרָה עֲלֵיהֶם מֵאֶתְמוֹל וְהֵרִיק הַמַּיִם שֶׁמֻּעָרֶה עֲלֵיהֶן לְמָחָר. וְכֵן הַדִּין לְעִנְיַן קַאוָו״י יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יֵעָרֶה עֲלֵיהֶם מַיִם חַמִּין מִכְּלִי רִאשׁוֹן, אִם לֹא שֶׁעֵרָה עֲלֵיהֶם מֵאֶתְמוֹל וְהֵרִיק אֶת הַמַּיִם מֵעֲלֵיהֶן, וְהַטַּעַם כְּכָל הַנַּ״ל [עַיֵּן בְּתְשׁוּבוֹת חֲתַם סוֹפֵר (או״ח) סִימָן ע״ד וּבְפִתְחֵי תְשׁוּבָה עַל אוֹרַח חַיִּים (ס״ה)]. וְדַע דְּאַף שֶׁהִתַּרְנוּ לְעָרוֹת חַמִּין עַל עַלֵּי הַטַּיֵּי״א וְהַקַּאוָו״י אִם נָתַן עֲלֵיהֶם מֵאֶתְמוֹל מַיִם מִכְּלִי רִאשׁוֹן, (סב) אַף עַל פִּי כֵן יִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַעֲמִיד אֶת הַטַּיֵּי״א וְהַקַּאוָו״י בְּתַנּוּר אוֹ בְּקַאכְלִי״ן אַחַר שֶׁשָּׁפַךְ עֲלֵיהֶם מַיִם, דְּהָא אֵין עֵרוּי מְבֻשָּׁל רַק כְּדֵי קְלִיפָּה, וְאִם כֵּן לֹא נִתְבַּשֵּׁל אֶתְמוֹל רַק כְּדֵי קְלִיפָּה, וַעֲכָשָׁיו עַל יְדֵי הַעֲמָדָה בְּתַנּוּר יִתְבַּשֵּׁל לְגַמְרֵי. וְהִנֵּה אִפְּךָ זֶה שֶׁבַּאֲרְנוּ אַף שֶׁאֵין לְמָחוֹת בְּיַד הַנּוֹהֲגִים בּוֹ, מִכָּל מָקוֹם כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים (סג) עֲצָה הַמֻּבְחֶרֶת מִזֶּה, דְּהֵינוּ שֶׁיִּתְקֵן הָעָסְנַ״ס מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְגַמְרֵי, שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְעָרוֹת לְתוֹכוֹ עוֹד רוֹתְחִין לְמָחָר בְּשַׁבָּת, וּלְמָחָר כְּשֶׁיִּצְטָרֵךְ לִשְׁתּוֹת לְסַיֵּם דְּהָנֵי גְּמַר מְלָאכָה עַיֵּן בְּסוֹף הַסִּימָן זֶה בְּשֵׁם הַפַּרְדֵּ״ס (לקוטי הפרדס, בסוף הספר ד״ה שמעתי) בְּדַג שֶׁקּוֹרִין טוּנִינָא. ט״ז (סק״ה): (יג) קָשֶׁה. וְהוּא הַדִּין דָּבָר מָלוּחַ שֶׁאֵין יְכוֹלִין לֶאֱכלוֹ כְּלָל בְּלא הֲדָחָה. בֵּית יוֹסֵף (שם). וְאִיתָא בַּגְּמָרָא דְּאִם הַדִּיחַ חַיָּב:

בְּאוּר הַלָּכָה

בַּמִּשְׁנָה (קמה:) חוּץ מִפְּלִיחַ הַיָּשָׁן וְקוֹלִיס הָאִסְפָּנִין שֶׁהֲדָחָתָן הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן, מַשְׁמַע דְּאִיירִי בְּאֹפֶן אֶחָד, וְהַטַּ״ז (סק״ה) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים לֹא הִזְכִּירוּ הֻתַּר רַק צוֹנֵן וְצָרִיךְ טַעַם לָמָּה, וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה:**

* **וְהוּא הַדִּין כָּל דָּבָר קָשֶׁה.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לח) שֶׁהַקָּשֶׁה לְמָּה צָרִיךְ לְסַיֵּם דְּהָנֵי גְּמַר מְלָאכָה עַיֵּן שָׁם. אִי נָמֵי יֵשׁ לוֹמַר דְּהַגְּהַת מָרְדְּכַי סוֹבֵר כְּדַעַת הַמְּרַדְּכַי (פ״ג) שֶׁפָּרַשׁ בְּסִימָן ש״ב דְּהַאי מְרִיחִין הָנֵי אֲפִלּוּ בִּכְלֵי רִאשׁוֹן וְלָהֵכִי אָסוּר בּוֹ שְׁרִיָּה, דִּבְכְלֵי שֵׁנִי אֲפִלּוּ שְׁרִיָּה שָׁרֵי, וְלָהֵכִי קָאָמַר דִּבְדָבָר קָשֶׁה שֶׁהַשְׁרִיָּה מְרַכְּכוֹ שַׁיְּהֵא רָאוּי לֶאֱכל אָסוּר הַשְׁרִיָּה בּוֹ בְּכָל גַּוְנָא. וְאֵין נִפְקָא מִנָּהּ בֵּין אִלּוּ הַשְּׁנֵי תֵּרוּצִים רַק בְּבַאוּר דְּבָרָיו, וּמִבַּאוּר הַגְּרַ״א מַשְׁמַע יוֹתֵר כַּפֵּרוּשׁ הָרִאשׁוֹן:

* **דְּהָנֵי גְּמַר מְלָאכָה. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק לט) **מַה שֶּׁכָּתְבוּ אוֹדוֹת בִּשּׁוּל הַטַּיֵּי״א, וְעַיֵּן בְּסוֹף הַדִּבּוּר. שֶׁכָּתְבוּ שֶׁיִּתֵּן הָעָסְנַ״ס הַצּוֹנֵן לְתוֹךְ הַכּוֹס שֶׁשּׁוֹתֶה בּוֹ אַחַר שֶׁעֵרוּ הַחַמִּין לְתוֹכָהּ. וְעַיֵּן בְּסִפְרֵי בֵּית־מְאִיר** (סי״א) **שֶׁכָּתַב דְּמִכָּל מָקוֹם אֵין לְמָחוֹת בְּיַד אֲחֵרִים שֶׁנּוֹתְנִים הָעָסְנַ״ס הַצּוֹנֵן מִקֹּדֶם וְאַחַר כָּךְ מְעָרֶה מִכְּלֵי רִאשׁוֹן אַף שֶׁהוּא יָד סוֹלֶדֶת בּוֹ, עַיֵּן שֶׁהוּא מְבֻשָּׁל, מִיהוּ כָּל בַּעַל נֶפֶשׁ יַחְשׁ לְעַצְמוֹ שֶׁלֹּא לֶעָרוֹת מִכְּלֵי רִאשׁוֹן כָּל זְמַן שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ עַיֵּן שָׁם. וְלָכֵן יֵעָצְנוּ שֶׁיִּתֵּן הַחַמִּין מִקֹּדֶם:**

ה * יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְכוּ' **מִשּׁוּם בִּשּׁוּל. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק מא) **דְּהוּא הַדִּין דְּיֵשׁ צָלִי אַחַר בִּשּׁוּל. וְעַיֵּן בִּקְרִי מִגְדִּים** (א״א ס״ק יז) **שֶׁהֶבִיא מִפֶּסָחִים מ״א** (ע״א) **דְּלֹא נִתְבַּשֵּׁל שָׁם בִּשּׁוּל הָרִאשׁוֹן, וְהוֹלִיד מִזֶּה דְּמֻתָּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּחַמִּין בְּשַׁבָּת [וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר אִם עָשָׂה צָלִי אַחַר בִּשּׁוּל בָּעֶרֶב שַׁבָּת] כְּשֶׁאֵר דָּבָר מְבֻשָּׁל, וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין לִדִידֵיהּ בְּבִשּׁוּל אַחַר צָלִי, דְּמֻתָּר בְּשַׁבָּת לְהַנִּיחוֹ בְּלִי רֹטֶב בְּתַנּוּר אַף שֶׁיִּצָּלֶה, דְּלֹא נִתְבַּשֵּׁל שָׁם צָלִי רִאשׁוֹן מִמֶּנּוּ, דְּהָא רַבֵּנוּ אֱלִיעֶזֶר מִמֵּיץ** (יראים סי׳ רעד) **מַשְׁוֶה אוֹתָם לַהֲדָדֵי. אַף לְעִנְיוּת דַּעְתִּי אֵין דִּין הַפְרֵי מִגְדִּים מְכְרָח, דְּנִהְיֶה דְּמוּכָח**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֶב: א] וּבשו״ע הרב (סי״ב) כתב שמשקים מותר ליתן לכלי שני אף אם לא נתבשלו קודם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּמֻבָּשָׁל אַחַר אֲפִיָּה בְּפִסְחִים מ״א (ע״א). כ מְרֻדְּכִי בְּפֶרֶק ג׳ דְּשַׁבָּת (סי׳ שכ) בְּשֵׁם רַאֲבִי״ה (סי׳ קצז). ל שַׁבָּת נ״א (ע״ב) בְּבָרַיְתָא וְרַמְבַּ״ם בְּסוֹף פֶּרֶק ד׳

(מ) **אִם בִּשְּׁלוֹ אַחַר כָּךְ בְּמַשְׁקֶה יֵשׁ בּוֹ** (מא) **מִשּׁוּם** (יז) [יד] **בִּשּׁוּל, וְאָסוּר לִתֵּן פַּת** (מב) (טו) (אֲפִלּוּ) **בִּכְלִי שֵׁנִי שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ,** כ**וְיֵשׁ** (מג) **מַתִּירִין. הַגָּהּ:** בִּכְלִי שֵׁנִי, וְיֵשׁ מְקִילִין

(מד) אֲפִלּוּ (טז) בִּכְלִי רִאשׁוֹן. (מה) וְנָהֲגוּ לְזָהֵר (מו) לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא לִתֵּן פַּת (מז) אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי

(מח) כָּל זְמַן (יז) שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ: ו לִכְלִי שֵׁנִי בּוֹ (מט) דָּבָר חַם שֶׁהַיָּד (יח) (נ) **סוֹלֶדֶת בּוֹ,** מֻתָּר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [יד] בְּשׁוּל. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן בְּגִנַּת וְרָדִים (או״ח כלל ג) סִימָן ט׳ תְּשׁוּבַת מַהֲרַ״ם חַיִּין, דְּאִם אֵין בִּכְלִי שֵׁנִי אֶלָּא מַיִם לְבַד אָסוּר לִתֵּן קָאנוּ״י שְׁחוּקָה לְתוֹכָהּ, מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּנָּה מַרְאִית הַמַּיִם וְהֲוֵי לֵהּ כְּצוֹבֵעַ וּפוֹסֵק רֵישָׁא הוּא, וְכָל שֶׁכֵּן בִּכְלִי רִאשׁוֹן וַדַּאי חוּשְׁשִׁנִי לוֹ מֵהֲטַאת, אֲבָל מַכִּיזִין שֶׁיֵּשׁ (בְּקָאנוּ״י מַיִם) [בַּמַּיִם קָאנוּ״י] דַּי שֶׁפּוֹקֵן אוֹ וַדַּאי בִּכְלִי שֵׁנִי אֵין לָאֲסֹר כו׳, עַיֵּן שָׁם:

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (יד) בְּשׁוּל. אַף עַל גַּב דְּאֵין בְּשׁוּל אַחַר בְּשׁוּל, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בְּשׁוּל אַחַר צָלִי, וְהוּא הַדִּין שֶׁיֵּשׁ צָלִי אַחַר בְּשׁוּל, וְלָכֵן אָסוּר לִתֵּן דָּבָר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל אֵצֶל הָאֵשׁ בְּלֹא רֹטֶב. פְּסָקֵי רַקַּנְטִ״י (סי׳ קטז). אֲבָל לִכְלֵי עַלְמָא אֵין צָלִי אַחַר צָלִי, וְדָבָר שֶׁנֹּאפָה מֻתָּר לִתֵּן אֵצֶל הָאֵשׁ אֲפִלּוּ נִצְטַנֵּן, וְהוּא הַדִּין הָאָפוּי. וְדָבָר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל מֻתָּר לִשְׁרוֹתוֹ בְּחַמִּין כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ד׳. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יז). מַשְׁקֶה בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּרֻתָּחִין מַיִם וּמְעָרְבִין קָאנוּ״י בְּתוֹכָהּ, וּפְעָמִים שֶׁאֵין נוֹתְנִין בּוֹ כָּל צָרְכּוֹ בְּעוֹדָנוֹ רוֹתֵחַ עַל הָאֵשׁ, וּבְעֵת שֶׁנּוֹתְנִין אוֹתוֹ בְּכוֹסוֹת מוֹסִיפִין וְנוֹתְנִין עַל הַכּוֹס מִשְׁחִיקַת הַקָּאנוּ״י כְּדֵי לְבַשְּׂמוֹ וּלְתַקְּנוֹ, אִם יֵאָרַע כֵּן בְּשַׁבָּת אָסוּר לְהוֹסִיף וְלִתֵּן מִן הַקָּאנוּ״י בַּכּוֹסוֹת, וְהָעוֹשֶׂה כֵּן, לְכַשֶּׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חַיָּב לְהָבִיא חַטָּאת שְׁמָנָה, מַהֲרַ״א הַלֵּוִי בִּתְשׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים חֵלֶק אֹרַח חַיִּים כְּלָל ג׳ סִימָן ב׳, וְעַיֵּן שָׁם עַד סִימָן ט׳ מַה שֶּׁהֶאֱרִיכוּ בָּזֶה חַכְמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכָתַב דְּהַמֵּקֵל יֵשׁ לוֹ עַל מָה לְסָמֹךְ תְּבוֹא עָלָיו בְּרָכָה. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר זֶרַע אַבְרָהָם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן (א׳) [ח׳], וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א) סִימָן פ״ד וּבִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א׳ הִלְכוֹת שַׁבָּת: (טו) **אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי.** הַטַּעַם בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה וכתב ה״ר אליעזר) דְּלִמָּא פַּת דְּרִכֵּיהּ מִתְבַּשֵּׁל אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי. וְיֵשׁ מַתִּירִין הוּא דַּעַת הַטּוּר, דְּסָבִירָא לֵהּ דְּלֹא מָצִינוּ בְּשׁוּל בִּכְלִי שֵׁנִי אֶלָּא בְּמָלַח לְחַד לִישָׁנָא בְּסָעִיף ט׳ וְלֹא מִידֵי אַחֲרִינָא. וְכָתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם (ס״ק יט) לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף ד׳ (ס״ק טו) בְּשֵׁם ב״ח (ס״ג), יֵשׁ לְהַחְמִיר בִּכְלִי שֵׁנִי דְּמִחֲזֵי כְּמִבַּשֵּׁל [וְאָבַל בְּסֵפֶר אֲלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) מֵבִיא בְּשֵׁם (תְּשׁוּבוֹת מ״ב) [מִנְחַת כֹּהֵן] (משמרת השבת שער ב פ״ד) דְּמֻתָּר בִּכְלִי שֵׁנִי]: (טז) **בִּכְלִי רִאשׁוֹן.** כֵּיוָן שֶׁהוּא יָבֵשׁ אֵין בְּשׁוּל לְאַחַר אֲפִיָּה: (יז) **שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ.** פֵּרוּשׁ שֶׁאֵין נוֹתְנִין לֶחֶם בְּמָרָק כָּל זְמַן שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ. וְנִרְאֶה לִי דְּאוֹתָם שְׁחוֹתְכִים בְּצָלִים דַּק דַּק וְנוֹתְנִים לְתוֹךְ הַמָּרָק, לֹא יִשְׁמוּ רַק אַחַר שֶׁלֹּא תִּהְיֶה הַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, דִּבְלֶחֶם יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁמָא הָוֵי כְּמֻלַּח לְלִשּׁוֹן אֶחָד דְּמִתְבַּשֵּׁל כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ט׳ עַיֵּן שָׁם, דְּלֹא בְּקִיאִין אָנוּ בְּמִידֵי דְּמִקְרֵי רַכִּיךְ וְאָסוּר, וְהֵינוּ כָּל זְמַן שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ בְּמָרָק. טַ״ז (סק״ח): ו (יח) **סוֹלֶדֶת.** אֲפִלּוּ לֹא נִתְבַּשֵּׁל כָּל צָרְכּוֹ מֻתָּר, שֶׁאֵין כָּאן אֶלָּא שְׁמִירַת חַמּוּ וְלֹא יָבֹא לִידֵי בְּשׁוּל גָּמוּר. טַ״ז (סק״ט)

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהוּא כְּלִי שֵׁנִי חָלָב שֶׁנִּצְטַנֵּן, אֲבָל אָסוּר לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם מִכְּלִי רִאשׁוֹן וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ד׳. וּכְשֶׁהֶעֱמַעְנָ״ס שֶׁלּוֹ אֵינוֹ צוֹנֵן: (סה) הוּא בְּוַדַּאי טוֹב לָצֵאת בָּזֶה יְדֵי כָּל הַדֵּעוֹת: **ה (מ) אִם בִּשְּׁלוֹ אַחַר כָּךְ בְּמַשְׁקֶה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנָּתְנוּ בְּקִדְרָה כְּשֶׁמִּתְבַּשֶּׁלֶת עִם רֹטֶב, דְּאִם נוֹתְנוּ בְּמַשְׁקִים צוֹנְנִים, תְּפוֹק לֵהּ דְּיֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בְּשׁוּל עָבוּר הַמַּשְׁקִים: (מא) **מִשּׁוּם בְּשׁוּל.** דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין בְּשׁוּל אַחַר בְּשׁוּל בְּדָבָר יָבֵשׁ, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בְּשׁוּל אַחַר צָלִי, וַאֲפִלּוּ עֲדַיִן רוֹתֵחַ מֵחֲמַת הַצָּלִיָּה [אַחֲרוֹנִים]. וְהוּא הַדִּין דִּלְשִׁיטָה זוֹ יֵשׁ צָלִי אַחַר בְּשׁוּל, וְלָכֵן אָסוּר לִתֵּן דָּבָר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל אֵצֶל הָאֵשׁ בְּלֹא רֹטֶב [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז)]. וְלָאו דַּוְקָא אֵצֶל הָאֵשׁ, דְּהוּא הַדִּין בְּכָל מָקוֹם שֶׁיּוּכַל לְהִצָּלוֹת מֵחֹם הַתַּנּוּר. וְלָכֵן צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיר בָּשָׂר מְבֻשָּׁל בְּלֹא רֹטֶב לְתוֹךְ הַתַּנּוּר בְּמָקוֹם הַחֹם שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם יַצְמִידֶנּוּ עַל גַּבֵּי קְדָרָה הַמְפֻסֶּקֶת. אֲבָל לְכֵלִי עַלְמָא אֵין צָלִי אַחַר צָלִי, וְדָבָר שֶׁנֹּאפָה מֻתָּר לִתְּנוֹ אֵצֶל הָאֵשׁ אֲפִלּוּ אִם נִצְטַנֵּן, (סו) וּבְלֶבֶד שֶׁלֹּא יְקָרְבֶנּוּ בְּיוֹתֵר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְחַמּוֹת, וְגַם לֹא יַצְמִידֶנּוּ עַל קַרְקָעִית הַתַּנּוּר אֶלָּא עַל יְדֵי חֻפְסָק כְּלִי רֵיקָנִית תְּחִתֶּיהָ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִרְאֶה כְּמִבַּשֵּׁל, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רנ״ג סָעִיף ה׳. וְהוּא הַדִּין בַּאֲפִיָּה כְּהָאי גַּוְנָא, דְּאֵין אֲפִיָּה אַחַר אֲפִיָּה: (מב) **וְאָסוּר לִתֵּן פַּת וְכוּ׳.** הוֹסִיף בָּזֶה דִּין אַחֵר, וְהַטַּעַם דִּסְבִירָא לֵהּ לְדַעָה זוֹ דְּיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלִים אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי מִפְּנֵי שֶׁהֵם רַכִּים, וְאֵין אָנוּ בְּקִיאִים, וְעַל כֵּן הוֹסִיף לֶאֱסֹר לִתֵּן פַּת הָאָפוּי דְּהוּא רַכִּיךְ אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי. וְהוּא הַדִּין דִּלְדַעָה זוֹ (סז) יֵשׁ לְהַחְמִיר נַמִּי (סח) בְּשָׂאר דְּבָרִים שֶׁלֹּא לִתְּנָם בִּכְלִי שֵׁנִי. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ט׳ אוֹדוֹת תַּבְלִין: (מג) **מַתִּירִין בִּכְלִי שֵׁנִי.** סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין כְּלִי שֵׁנִי מְבֻשָּׁל בְּשׁוּם דָּבָר: (מד) **אֲפִלּוּ בִּכְלִי רִאשׁוֹן.** סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין שַׁיָּךְ שֵׁם בְּשׁוּל אַחַר אֲפִיָּה אוֹ צְלִיָּה, וְהוּא הַדִּין לְהָפֶךְ: (מה) **וְנָהֲגוּ לְזָהֵר וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ שֶׁאֵין נוֹתְנִים לֶחֶם בְּמָרָק שֶׁל הַטְשָׁאלִינְ״ט בְּקְעָרָה שֶׁהִיא כְּלִי שֵׁנִי, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁיְּזַהֵר שֶׁלֹּא לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם מִכְּלִי רִאשׁוֹן. (סט) א]וְאוֹתָם שֶׁחוֹתְכִים הַבְּצָלִים וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ הַמָּרָק שֶׁהוּא כְּלִי שֵׁנִי חָלָב שֶׁנִּצְטַנֵּן, אֲבָל אָסוּר לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם מִכְּלִי רִאשׁוֹן וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ד׳. וּכְשֶׁהֶעֱמַעְנָ״ס שֶׁלּוֹ אֵינוֹ צוֹנֵן: (סה) הוּא בְּוַדַּאי טוֹב לָצֵאת בָּזֶה יְדֵי כָּל הַדֵּעוֹת: **ה (מ) אִם בִּשְּׁלוֹ אַחַר כָּךְ בְּמַשְׁקֶה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנָּתְנוּ בְּקִדְרָה כְּשֶׁמִּתְבַּשֶּׁלֶת עִם רֹטֶב, דְּאִם נוֹתְנוּ בְּמַשְׁקִים צוֹנְנִים, תְּפוֹק לֵהּ דְּיֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בְּשׁוּל עָבוּר הַמַּשְׁקִים: (מא) **מִשּׁוּם בְּשׁוּל.** דְּאַף עַל גַּב דְּאֵין בְּשׁוּל אַחַר בְּשׁוּל בְּדָבָר יָבֵשׁ, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בְּשׁוּל אַחַר צָלִי, וַאֲפִלּוּ עֲדַיִן רוֹתֵחַ מֵחֲמַת הַצָּלִיָּה [אַחֲרוֹנִים]. וְהוּא הַדִּין דִּלְשִׁיטָה זוֹ יֵשׁ צָלִי אַחַר בְּשׁוּל, וְלָכֵן אָסוּר לִתֵּן דָּבָר שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל אֵצֶל הָאֵשׁ בְּלֹא רֹטֶב [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יז)]. וְלָאו דַּוְקָא אֵצֶל הָאֵשׁ, דְּהוּא הַדִּין בְּכָל מָקוֹם שֶׁיּוּכַל לְהִצָּלוֹת מֵחֹם הַתַּנּוּר. וְלָכֵן צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיר בָּשָׂר מְבֻשָּׁל בְּלֹא רֹטֶב לְתוֹךְ הַתַּנּוּר בְּמָקוֹם הַחֹם שֶׁהַיָּד סוֹלֶדֶת בּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם יַצְמִידֶנּוּ עַל גַּבֵּי קְדָרָה הַמְפֻסֶּקֶת. אֲבָל לְכֵלִי עַלְמָא אֵין צָלִי אַחַר צָלִי, וְדָבָר שֶׁנֹּאפָה מֻתָּר לִתְּנוֹ אֵצֶל הָאֵשׁ אֲפִלּוּ אִם נִצְטַנֵּן, (סו) וּבְלֶבֶד שֶׁלֹּא יְקָרְבֶנּוּ בְּיוֹתֵר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְחַמּוֹת, וְגַם לֹא יַצְמִידֶנּוּ עַל קַרְקָעִית הַתַּנּוּר אֶלָּא עַל יְדֵי חֻפְסָק כְּלִי רֵיקָנִית תְּחִתֶּיהָ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִרְאֶה כְּמִבַּשֵּׁל, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רנ״ג סָעִיף ה׳. וְהוּא הַדִּין בַּאֲפִיָּה כְּהָאי גַּוְנָא, דְּאֵין אֲפִיָּה אַחַר אֲפִיָּה: (מב) **וְאָסוּר לִתֵּן פַּת וְכוּ׳.** הוֹסִיף בָּזֶה דִּין אַחֵר, וְהַטַּעַם דִּסְבִירָא לֵהּ לְדַעָה זוֹ דְּיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלִים אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי מִפְּנֵי שֶׁהֵם רַכִּים, וְאֵין אָנוּ בְּקִיאִים, וְעַל כֵּן הוֹסִיף לֶאֱסֹר לִתֵּן פַּת הָאָפוּי דְּהוּא רַכִּיךְ אֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי. וְהוּא הַדִּין דִּלְדַעָה זוֹ (סז) יֵשׁ לְהַחְמִיר נַמִּי (סח) בְּשָׂאר דְּבָרִים שֶׁלֹּא לִתְּנָם בִּכְלִי שֵׁנִי. וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף ט׳ אוֹדוֹת תַּבְלִין: (מג) **מַתִּירִין בִּכְלִי שֵׁנִי.** סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין כְּלִי שֵׁנִי מְבֻשָּׁל בְּשׁוּם דָּבָר: (מד) **אֲפִלּוּ בִּכְלִי רִאשׁוֹן.** סְבִירָא לְהוּ דְּאֵין שַׁיָּךְ שֵׁם בְּשׁוּל אַחַר אֲפִיָּה אוֹ צְלִיָּה, וְהוּא הַדִּין לְהָפֶךְ: (מה) **וְנָהֲגוּ לְזָהֵר וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ שֶׁאֵין נוֹתְנִים לֶחֶם בְּמָרָק שֶׁל הַטְשָׁאלִינְ״ט בְּקְעָרָה שֶׁהִיא כְּלִי שֵׁנִי, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁיְּזַהֵר שֶׁלֹּא לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם מִכְּלִי רִאשׁוֹן. (סט) א]וְאוֹתָם שֶׁחוֹתְכִים הַבְּצָלִים וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

שֶׁדַּחְתָּה דְּהַמְּגַן אַבְרָהָם אֵין רְאָיָה שֶׁחוֹלֵק עַל הַט״ז, אֶלָּא דְּאִי לֹא סְבִירָא לָן כְּהַרְבֵּי אֶלְיָעֶזֶר מִמֵּיץ (יראים סי׳ רעד) אֵין לֶאֱסֹר בָּזֶה מִפְּנֵי דְּנִרְאֶה כְּמִבַּשֵּׁל, וְגַם לָבַד זֶה כַּמָּה גְּדוֹלִים הָעִתִּיקוּ דִּבְרֵי הַט״ז וְהֵם הַשֻּׁלְחָן שְׁלֹמֹה (ס״ט) וְהַחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל כ ס״ד) וְהַכַּלְכֹּלֶת שַׁבָּת (שם): (נ) מִגֵּן אַבְרָהָם בְּסוֹף הַסִּימָן: (עא) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) וְהַיָּד אַהֲרֹן (הגה״ט): ו (עב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (סי״א) כתב: שום ובצל הרי הם כתבלין ומותר ליתנם בכלי שני אף על פי שהיד סולדת בו, ויש מי שמסתפק בבצל שמא הוא מתבשל גם בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו ונהגו להקל. **ב]** ובשו״ע הרב לא הביא דין זה. **ג]** ובשו״ע הרב (סי״ב) כתב שאף שאר משקים מותר לתת בכלי שני.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah